

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

60-1

100 Státní archeologický ústav 100 let moderní archeologie v českých zemích

BRNO 2019

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 60
Volume 60

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Lumír Poláček

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Rudolf Procházka, Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Zdenka Kosarová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Zuzana Loskotová, Ladislav Nejman, Zdeňka Pavková, Rudolf Procházka,
Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Šimon Ungerman

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design, s. r. o.

Software
Software

Adobe InDesign CC

Fotografie na obálce

Mušov, „Na pískách“. Fragment lučkovité spony s pravoúhlou destičkou
a knoflíky (obr. 3, str. 146).

Cover Photography

Mušov, “Na pískách”. Fragment of the square-headed bow brooch decorated
with knobs (Fig. 3, Pg. 146).

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Čechyňská 363/19
602 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design, s. r. o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250 (Print)
ISSN 2571-0605 (Online)
MK ČR E 18648
Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2019
Náklad 400 ks

Časopis je uveden v citační databázi SCOPUS a na seznamu vědeckých časopisů ERIH PLUS.
Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2019 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Během výzkumu bylo evidováno 81 zahloubených objektů především z vrcholného středověku a z mladohradištního období. Ze starší i mladší doby bronzové bylo objeveno celkem 16 zahloubených objektů, přičemž jeden z nich tvořil rozsáhlý hliník, dále se jednalo především o nehluboké kónické zásobní jámy. Záchraným výzkumem byla získána větší kolekce keramiky, mazanice, štípané industrie, ojediněle byl nalezen i fragment bronzové jehlice. Zejména z objektů ze starší doby bronzové pochází početný zooarcheologický materiál a malakofauna (zejm. schránky velevruba).

Objevena byla i část lidského skeletu uloženého do zásobní jámy (obj. 573), která byla na dvakrát poničena novověkými stavebními aktivitami. Hrob byl nalezen bez milodarů, ve skrčené poloze na levém boku v zásobní jámě, v jejímž zásypu byly nalezeny střepy ze starší doby bronzové.

Disartikulované lidské kosterní pozůstatky, především dlouhé kosti, byly zjištěny ve vrcholně středověkém objektu (509), ovšem s výraznou intruzí keramiky z doby bronzové. Stáří těchto lidských pozůstatků je tedy zatím sporné. Další fragment lidské lebky byl předán stavebními dělníky, kteří prováděli výkop základové patky bez dohledu archeologa. Po odstranění bednění bylo v profilu výkopu zřejmé, že se jednalo o kónickou zásobní jámu. Záchraný výzkum na stavbě by měl být dokončen v roce 2019.

Tato práce vznikla v rámci projektu „*Způsob života jako nevědomá forma identity v neolitu*“ podpořeného Grantovou agenturou České republiky, číslo projektu: 19-16304S.

Kateřina Červená, František Trampota

Resumé

Drnholec (Břeclav District), Lidická Street. Discovery of a new Early and Late Bronze Age settlement site. Discovery of one Early Bronze Age burial and parts of two other skeletons without clear knowledge of the chronology.

DUBICKO (OKR. ŠUMPERK)

„Za kostelem“, parc. č. 332/19 a 329/7. Doba bronzová, KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum Šumperk, prozatím doprovodná evidence sbírky mohelnického muzea, podsbírkou archeologické č. DEM 1/2018.

Lokalizace: ZM 1:10000, list 14-43-10, S-JTSK (X:Y): - parc. 332/19 - 564750.56 : 1093560.52; 564721.19 : 1093550.33; 564705.85 : 1093580.5;

564734.82 : 1093590.55 - parc. 329/7 - 564693.08 : 1093508.99; 564656.77 : 1093495.04; 564653.99 : 1093525.33; 564679.65 : 1093535.78.

Na archeologické lokalitě Dubicko „Za kostelem“ probíhají archeologické výzkumy, především pod hlavičkou Vlastivědného muzea v Šumperku, v jednotlivých sezónách nepřetržitě už od roku 2010. Lokalita se nachází na JV okraji obce, na svahu nad silnicí č. 315 směrem na Polici a Úsov. Svah má mírný jihozápadní sklon, nedaleko protéká drobná bezejmenná vodoteč a je odtud neomezený výhled na celé nivní údolí nedaleké řeky Moravy – jedná se proto o ideální lokaci pro existenci sídlištní lokality hned několika pravěkých kultur. Tato polykulturní lokalita (v SAS pod ev. č. 14-43-10/1) je známá již od 20. let 20. století, doloženy jsou zde již nálezy z období mladého paleolitu, kultury s lineární keramikou, kultury lužických popelnicových polí a také středověku.

Všechny provedené archeologické záchranné výzkumy na této lokalitě za poslední roky byly vyvolány především v souvislosti se stavebním záměrem obce o postupné vybudování nové plošné zástavby rodinnými domy, s čímž souviselo také vybudování nových příjezdových komunikací a postupné zasíťování jednotlivých parcel. Většinu těchto akcí zajišťovali archeologové Vlastivědného muzea v Šumperku (Halama 2015, 177–178 – zde odkazy na předchozí sezóny; Tomešová 2017, 205–206 – sezóny 2015 a 2016; Halama, Tomešová 2018, 163–164 – sezóna 2017), v letech 2013 a 2014, kdy probíhal neobvykle velký stavební ruch, působily na lokalitě také společnosti Archaia Olomouc (nepublikováno) a také Archeologické centrum Olomouc (Vránová 2015, 177).

V roce 2018 byla dohlížena demolice a následná výstavba nového vodojemu na svahu pod lesem, východně od známého polykulturního sídliště (s negativním výsledkem) a také prozkoumány dvě parcely (parc. č. 332/19 a 329/7) určené pro výstavbu rodinných domů. Výzkum obou parcel byl zahájen 5. dubna 2018, kdy byla provedena skrývka ornice pomocí těžké mechanizace. V obou případech se po odvezení zeminy na ploše objevily stopy přítomnosti archeologických objektů.

Po ručním začištění plochy parcely č. 332/19 byly vytipovány celkem 4 archeologické objekty (č. obj. 733–736), k jejich průzkumu bylo přistoupeno ve dnech 11., 12. a 17. dubna 2018. Jednalo se o dvě sídlištní jámy bez jasnějšího účelu (obj. č. 734 a 735), jednu kúlovou jámu druhotně narušenou zvířecí norou (obj. č. 736) a jednu jámu zásobní, na profilu s mírně se rozšiřujícími stěnami (obj. č. 733). Nejčetnější skupinu nálezů na této parcele tvořily fragmenty keramických nádob a mazanicových konstrukcí, v menším množství také kamenné artefakty. Při preventivním detektorovém průzkumu skryté plochy parcely byla nalezena také

jedna hlavice z drobné bronzové jehlice. Všechny nálezy a objekty prozkoumané na parcele č. 332/19 byly bez výjimky sídlištního charakteru a náležejí kultuře lužických popelnicových polí.

Na parcele č. 329/7 bylo po začišťení vytipováno celkem 19 archeologických objektů (obj. č. 737 až 755) a k jejich průzkumu došlo s krátkými přestávkami od 18. 4. do 2. 5. 2018. Mezi prozkoumanými objekty převažovaly sídlištní jámy nejasného účelu (obj. č. 737, 738, 739, 742, 745, 750, 754) a kúlové jámy (obj. č. 743, 744, 746–748, 752?, 753, 755). Jáma označená č. 740 byla vzhledem k charakteristice své výplně interpretována jako jáma vzniklá vývratem stromu, tedy přírodního původu. Objekt 741 pak odhalil průnik dvou samostatných jam – v severní části se vyrýsovala běžná, spíše mělká zásobní jáma, ta však byla vyhloubena do mnohem rozsáhlejšího sídlištního objektu, který však zřejmě svou větší částí zasahoval mimo skrytou plochu, tudíž nemohl být prozkoumaný v celé své ploše. U některých objektů (č. 751, 754) byly zaznamenány stopy po působení volně žijících živočichů, kteří si v ploše pravěkého sídliště hloubili své nory a do výplně jam se tak postupně dostával fragmentární archeologický materiál. Jednalo se o archeologické objekty částečně narušené zvířecími chodbami nebo přímo o zvířecí nory. Objekt označený číslem 749 byl zřejmě čistě přírodního původu – rýha, popř. pozůstatek hluboké orby se splaveným materiálem ve značně fragmentárním stavu dochování. Stejně jako v případě předchozí parcely se všechny prozkoumané objekty řadí ke kultuře lužických popelnicových polí. Nálezy z výše jmenovaných objektů měly zcela běžný charakter – jednalo se tedy nejvíce o keramické fragmenty, kusy mazanice a kamenné artefakty. Na této parcele nebyl nalezen žádný kovový artefakt.

V průběhu měsíce srpna pak byly na lokalitě připravovány ještě přípojky elektrického vedení pro nově vznikajících šest parcel. Bohužel byl archeolog zavolán až s mírným zpožděním a stavební jámy již byly v době jeho příjezdu vykopené. Trasa nových přípojek však naštěstí kopírovala okraj již prozkoumané vozovky (Halama 2015) a tudíž byla z velké části již archeologem prohlédnuta. K narušení archeologických situací i tak naneštěstí došlo a v jedné z jam byl zdokumentován již jen poničený profil větší sídlištní jámy (obj. č. 756) – žádné nálezy se na místě však již nepodařilo zajistit. S velkou pravděpodobností se však objekt dá, stejně jako předchozí zmiňované, přiřadit také kultuře lužických popelnicových polí.

Barbora Tomešová

Literatura

Halama, J. 2015: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 56(1), 177–178.

Halama, J., Tomešová, B. 2018: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 59(1), 163–164.

Tomešová, B. 2017: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 58(1), 205–206.

Vránová, V. 2015: Dubicko (okr. Šumperk). *Přehled výzkumů* 56(1), 177.

Resumé

Dubicko (Bez. Šumperk), „Za kostelem“, Parz. Nr. 332/19 und 329/7. Spätbronzezeit – Lausitzer Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung. Einlagerung der Funden: Museum Šumperk.

HORNÍ LIDEČ (OKR. VSETÍN)

„Stráň“. Mladší/pozdní doba bronzová. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum. Uložení nálezu: Muzeum regionu Valašsko.

Během koordinovaného povrchového průzkumu byla spolupracovníkem muzea nalezena bronzová sekerka z mladší/pozdní doby bronzové tzv. typ s tulejí a ouškem. Předběžně ji řadíme k středodunajské kultuře popelnicových polí. Jde tedy o import, protože dobové Hornolidečsko, stejně jako celé Valašsko, náleželo kultuře lužických popelnicových polí. Sekerka je zdobena litým rýhovaním.

Díky specifické poloze sekerky (byla objevena zaseklá kolmo do země v hloubce 30 cm) i typu lokality se v tuleji zachoval kousek dřevěného topůrka (obr. 5). Topůrko bude podrobeno dalším analýzám.

Zajímavostí je, že na stejném kopci byly v roce 1860 nalezeny zlomky minimálně dvou bronzových mečů s anténovitou rukojetí, které byly do země uloženy již rozlámané (Salaš 2005, 421).

Samuel Španihel

Literatura

Salaš, M. 2005: *Bronzové depoty střední až pozdní doby bronzové na Moravě a ve Slezsku. II. Tabulky*. Brno: Moravské zemské muzeum.

Resumé

Horní Lideč (Bez. Vsetín), „Stráň“. Jungere/Späte Bronzezeit. Bronzeext. Einzelfund.